

Latvijas Republikas Zemkopības ministrija

Republikas laukums 2, Rīga, LV - 1981. Tālr. 67027010, fakss 67027512, e-pasts: zm@zm.gov.lv

Rīgā

20. 09. 2012 Nr. 3.2-3/3378/2012
Uz 01.08.2012. Nr. LOB2012/053

Latvijas Ornitoloģijas biedrībai

Par petīciju pret mežizstrādi putnu
ligzdošanas laikā

Informējam, ka Zemkopības ministrija ir saņēmusi Ministru prezidenta rezolūciju Nr. 20/L – 1871 – JUR „Par atbildes sniegšanu Latvijas Ornitoloģijas biedrībai” uz 01.08.2012. iesniegumu Nr. LOB2012/053 „Par petīciju pret mežizstrādi putnu ligzdošanas laikā”. Zemkopības ministrei uzdots iepazīties ar Jūsu iesniegumā minēto priekšlikumu un informēt Ministru prezidentu par autoram sniegto atbildi.

Zemkopības ministrija uzskata, ka petīcijā pret mežizstrādi putnu ligzdošanas laikā sniegtais priekšlikums, putnu vairošanās sezonu laikā no 1.aprīļa līdz 30.jūnijam noteikt par periodu, kurā nenotiek meža ciršana un netiek veikta jaunaudžu kopšana, jāizvērtē integrēti, ņemot vērā tā īstenošanas ietekmi uz Latvijas sabiedrības ekoloģisko, ekonomisko un sociālo vajadzību apmierināšanu.

Zemkopības ministrija atzīmē, ka 2010.gadā tika veikts meža nozares izvērtējums „Meža nozares attīstība 1990.-2010.gadā”. 2011.gada 25. februārī Zemkopības ministrija sadarbībā ar Ekonomikas ministriju un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju kopīgi sarīkoja konferenci „Meža nozare 20 Latvijas neatkarības gados”, kurā tās dalībniekus iepazīstināja ar meža nozares attīstību Latvijā kopš neatkarības atgūšanas brīža, sniedzot ieskatu meža sociālajos, ekonomiskajos un ekoloģiskajos aspektos un to mijiedarbībā. Meža nozares nākotnes izaicinājumi prasa sabalansēt mežsaimnieku, ekonomistu, vides speciālistu un kokrūpnieku prioritātes, tāpēc konferencē īpaši tika uzsvērtā ilgtspējīgas meža apsaimniekošanas rādītāju analīze. Konferencē tika prezentēts ziņojums par Latvijas meža nozares attīstības dinamiku un rezultātiem pēdējos 20 gados, ko Zemkopības ministrija izstrādājusi sadarbībā ar partneriem atbilstoši starptautiskajai metodikai un Latvijas meža nozares specifikai. Konferences dalībniekiem tika sniegta iespēja plašāk iepazīties ar ekspertu vērtējumu par meža nozares ekoloģiskajiem, ekonomiskajiem un sociālajiem faktoriem. Konferences prezentācijas un materiāli pieejami Zemkopības ministrijas mājas lapā.

Meža nozares izvērtējumam (turpmāk – izvērtējums) par pamatu izmantota Eiropā vispārārstītu kritēriju un indikatoru sistēma, kas izstrādāta saistībā ar Ministru konferencēm par mežu aizsardzību Eiropā – procesā Forest Europe. Tā mērķis ir nodrošināt ilgtspējīgu Eiropas mežu apsaimniekošanu un meža nozares ilgtspējīgu attīstību, turpināt kopējas izpratnes attīstīšanu par Eiropas mežu aizsardzību un ilgtspējīgu saglabāšanu, kā arī pārrunāt mežu un mežsaimniecību apdraudošos un veicinošos faktorus. Kritēriju un indikatoru sistēma ir pieņemta 1998.gadā Lisabonā, pilnveidota 2002.gadā un *Forest Europe* pievienojušās valstis atbilstoši tai pirmo reizi sagatavoja informāciju Vīnes konferencei 2003.gadā. Zemkopības ministrija par ilgtspējīgu meža apsaimniekošanu Latvijā ir sagatavojusi un iesniegusi informāciju pārskatiem par ilgtspējīgu meža apsaimniekošanu Eiropā 2003.gadā, 2007.gadā un 2011.gadā. Vērtēšanas sistēmas, nevis atsevišķu indikatoru izmantošana dod iespēju izvairīties no neprecīziem secinājumiem un apgalvojumiem, vērtēt meža resursus un to apsaimniekošanas ietekmi kompleksi. Minētie kritēriji un indikatori tiek izmantoti, lai salīdzināmā formā iegūtu informāciju par situāciju Eiropā. Kritēriju un indikatoru kopums raksturo meža ekonomisko, ekoloģisko (vides) un sociālo funkciju mijiedarbību ilgtspējīgas meža apsaimniekošanas rezultātā.

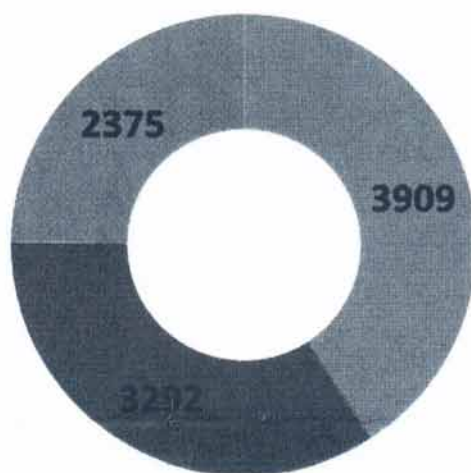
Zemkopības ministrija norāda, ka 2001.gada 8.maija Ministru kabineta noteikumos Nr.189 „Dabas aizsardzības noteikumi meža apsaimniekošanā” (turpmāk tekstā – Noteikumi) ir noteikti saimnieciskās darbības ierobežojumi dzīvnieku vairošanās sezonas laikā. Laikposmā no 15.aprīļa līdz 30.jūnijam visos mežos aizliegta līdz 10 gadu vecu priežu un lapu koku un līdz 20 gadu vecu egļu mežaudžu kopšana, izņemot jaunaudzes, kuru vidējais augstums skuju kokiem ir līdz 0,7 metriem, bet lapu kokiem — līdz metram. Buferzonā ap mežņu rieta mikroliegumiem no 1.marta līdz 1.septembrim aizliegta mežsaimnieciskā darbība, izņemot ugunsgrēku dzēšanu un meža atjaunošanu, izmantojot roku darbaspēku. Savukārt buferzonā ap melnā stārķa, melnās klijas, sarkanās klijas, zivjērgļa, jūras ērgļa, čūskērgļa, vidējā ērgļa, klinšu ērgļa, mazā ērgļa, lielā piekūna, ūpja, lielās gauras, zaļās vārnas un meža baloža mikroliegumiem no 1.marta līdz 31.augustam aizliegtas visu veidu cirtes un no 1.marta līdz 30.jūnijam aizliegta augsnes mehanizēta sagatavošana. Noteikumos noteikts, ka galveno cirti no 15. aprīļa līdz 30.jūnijam nevar veikt mežos pilsētu teritorijās, aizsargājamās zonās gar mitrzemēm, ūdeņiem, palienēs, purvu un ezeru salās, meža puduros. Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes ierobežotas saimnieciskās darbības joslā galvenā cirte aizliegta no 1.marta līdz 30.septembrim.

Lai izvērtētu petīcijā pret mežizstrādi putnu ligzdošanas laikā minētā priekšlikuma, putnu vairošanās sezonu laikā no 1.aprīļa līdz 30.jūnijam noteikt par periodu, kurā nenotiek meža ciršana un netiek veikta jaunaudžu kopšana, ietekmi uz vidi, sabiedrību un ekonomiku, Zemkopības ministrija sākotnēji ar petīciju pret mežizstrādi putnu ligzdošanas laikā iepazīstināja A/S „Latvijas

valsts meži”, Latvijas Meža īpašnieku biedrību, Latvijas Mežizstrādātāju savienību un Latvijas Kokrūpniecības Federāciju.

AS „Latvijas valsts meži” (turpmāk tekstā arī – LVM) pārvalda un apsaimnieko 1,59 miljonus hektāru Latvijas Republikas meža zemes. LVM darbības pamatprincipi ir veidoti tā, lai saimnieciskā darbība būtu videi draudzīga, ekonomiski pamatota un sociāli atbildīga.

Ik gadu laika posmā no 1.aprīļa līdz 30.jūnijam LVM veic mežizstrādi vidēji 9576 hektāru platībā, kas veido 0,6% no kopējās uzņēmuma apsaimniekotās meža zemju teritorijas, savukārt jaunaudzes tiek koptas aptuveni 9000 hektāru platībā.

■ Galvenā cirte ■ Krājas kopšanas cirte ■ Bojātu koku cirte

Ik gadu LVM kopj jaunaudzes vidēji 32.1 tūkst. hektāru platībā. Periodā no 2012.gada 1. aprīļa līdz 30.jūnijam tika izkoptas 8 600 hektāru jaunaudzes, kas sastāda 3,7% no kopējās apsaimniekojamās jaunaudžu platības.

LVM apsaimniekojamā jaunaudžu platība, ha		
līdz 15.g.v.	līdz 20.g.v.	Kopā ha
69 668	161 214	230 882

Jāņem vērā, ka papildus Noteikumos noteiktajām prasībām par jaunaudžu kopšanu putnu vairošanās sezonā, LVM darbību regulē FSC (*Forest Stewardship Council*) sertifikācijas prasības, kas nosaka ilgāku ierobežojuma periodu, t.i. no 1.aprīļa līdz 30.jūnijam. LVM savu darbību plāno un veic

atbilstoši Latvijas Republikas likumdošanai un sertifikācijas prasībām, tādejādi katru gadu aptuveni 2900 hektāru jaunaudžu jau šobrīd netiek koptas laika posmā no 1.aprīļa līdz 30.jūnijam. Saskaņā ar iepriekš minēto, teritoriju apjoms valsts mežos, kurās var tikt traucēta putnu ligzdošana, ir ļoti mazs salīdzinot ar kopējo LVM apsaimniekoto teritoriju. Vienā trešdaļā jeb 30% no kopējās LVM apsaimniekotās meža zemju teritorijas jau šobrīd koku ciršana nav atļauta un netiek veikta šajā laika periodā.

LVM speciālisti ir vērtējuši aizlieguma ekonomisko ietekmi, pieņemot, ka gada mežizstrādes apjoms samazināsies par vienu ceturtdaļu, bet mežkopības darbu apjoms paliks nemainīgs, t.i., mežkopības darbi tiks „izlīdzināti” atlikušajā gada periodā. Aizliedzot ciršanu un jaunaudžu kopšanu laikā no 1.aprīļa līdz 30.jūnijam, ir paredzams pakalpojumu cenu pieaugums atlikušajos deviņos gada mēnešos - lai noturētu darbiniekus, pakalpojumu sniedzējiem nāksies maksāt darba algas arī dīkstāves periodos. LVM sākotnējie aprēķini liecina, ka mežizstrādes izmaksas varētu pieaugt par 23%, savukārt mežkopības izmaksas sadārdzinātos par aptuveni 11%. Apmēram 2180 mežizstrādes pakalpojumu sniedzējiem un vismaz 150 LVM darbiniekiem 1. aprīlis līdz 30.jūnijs būtu dīkstāves periods, kas radītu „piespiedu-brīvprātīgu” atvaļinājumu izmantošanu šajā laikā un saspringtāku darba grafiku pārējos mēnešos, t.sk. vasarā.

Pieņemot, ka gada laikā LVM izstrādā un realizē par ceturtdaļu mazāku koksnes apjomu, kokrūpniecības sektoram tiktu piegādāts par aptuveni 1,42 miljoniem kubikmetru koksnes mazāk. Šī iemesla dēļ LVM ieņēmumi varētu samazināties par aptuveni 41 miljonu latu. Ja LVM izstrādās par ceturtdaļu mazāku koksnes apjomu, akcīzes nodokļa un pievienotās vērtības nodokļa ieņēmumi no degvielas pārdošanas valsts budžetā varētu samazināties par aptuveni 3 miljoniem latu (aprēķins balstīts uz pieņēmumu, ka dīzeļdegvielas cena ir 1,00 lats litrā).

Zemkopības ministrija atzīmē, ka, izstrādājot normatīvos aktus, tiek ņemtas vērā zinātnieku ieteiktās rekomendācijas, kas balstītas uz pētījumu iegūtiem rezultātiem. Zinātnieki strādā gan pie koksnes resursu apjoma noteikšanas, gan nenoplicinošu ciršanas apjomu aprēķiniem, gan pie jauna meža izaudzēšanas teorētiskajiem pamatiem. Jau šobrīd meža selekcijas rezultātā, kura sākusies ar izcilo audžu atlasīšanu, iegūtās koku sēklas tiek izmantotas vairāk nekā 10000 hektāru atjaunošanā ik gadu. Kā norāda Latvijas mežzinātnieki meža kapitālvērtību iespējams palielināt pat 2,5 reizes. Lai to īstenotu, ir nepieciešams efektīvākt mežsaimniecību, veicinot mazvērtīgo koku sugu nociršanu un aizstāšanu ar saimnieciski vērtīgākām - pieprasītākām koku sugām, kā arī palielināt jaunaudžu kopšanas apjomus. Šie pasākumi arī radītu jaunas darba vietas. Daudzviet pavasarī savlaicīgi neizkoptās jaunaudzes, kuru vidējais augstums skuju kokiem ir līdz 0,7 metriem, bet lapu kokiem — līdz metram, var aiziet bojā vai būt pamatu nekvalitatīvu un neproduktīvu nākotnes mežaudžu izveidošanai.

Meža nozares speciālisti uzskata, ka, lai „izlīdzinātu” petīcijā minētajā priekšlikumā, putnu vairošanās sezonā laikā no 1.aprīļa līdz 30.jūnijam aizliegt koku ciršanu, neiegūtās koksnes apjomu atlikušajā gada periodā, nepieciešams papildus laiks, piemēram, lai novērtētu iespēju veidot jaunas vai paplašināt esošās starpkrautuves, jānosaka nepieciešamo investīciju lielums, kā arī jānovērtē pakalpojumu sniedzēju kapacitāte palielināt ražošanas jaudas, kas pakalpojumu izmaksas sadārdzinās vēl būtiskāk. Savukārt koksnes resursu ieguves palielināšana atlikušajā gada laikā prasa arī tālāku šī priekšlikuma ekoloģisko izvērtējumu.

Saskaņā ar Latvijas Meža politikā noteikto uzdevumu – līdzsvarot sabiedrības intereses, radot labvēlīgu vidi ekonomikas attīstībai, saglabājot Latvijas meža ekoloģisko vērtību un nodrošinot meža sociālo funkciju, Zemkopības ministrija, bez iepriekš minētā izvērtējuma, nevar atbalstīt priekšlikumu aizliegt mežu ciršanu un jaunaudžu kopšanu laika posmā no 1.aprīļa līdz 30.jūnijam.

Zemkopības ministre

L. Straujuma

Rita Benta
Meža departamenta
Meža resursu un medību nodaļas
vadītāja vietniece
Tāl.: 67027251
Fakss: 67027512
Rita.Benta@zm.gov.lv